

У случају градоначелника Зрењанина Горана Кнежевића надлежни органи врло ревносно спроводе поступак, што сведочи и прошлонедељно хапшење још тројице његових сарадника и проширивање истраге. Међутим, у случају зрењанинског „Шинвоза“, криминалне радње које су довеле до стечаја не само да нису санкционисане, већ су награђене, а власник дела капитала, за кога се тврди да је фабрику намерно отерао у стечај, недавно је постао власник целог предузећа.

Приватизација по опробаном рецепту

Агенција за приватизацију продала је у априлу 2004. 56% капитала „Шинвоза“ Небојши Ивковићу из Београда за 240 милиона динара, док је 44% капитала остало у власништву малих акционара. На дан продаје у фабрици је било око 700 запослених, око 120 милиона динара дуга, а већински власник је имао обавезу да у следећих 12 месеци уложи 18 милиона динара. Међутим, променом власника предузеће нимало није напредовало, а 2007. је обустављена производња. У „Шинвозу“ је потом у новембру исте године одлуком Трговинског суда у Зрењанину проглашен стечај, у који је предузеће ушло са 810 милиона динара дуга. Према тврдњама радника и акционара, Ивковић је, преко других фирми у његовом власништву „Шинвоз“ намерно отерао у стечај, што му је и био главни циљ. Поред тога, Ивковић није ни испоштовао своје инвестиционе обавезе, јер је уместо новца у фабрику „уложио“ пет расходованих дизел локомотива, у вредности од око 2,5 милиона динара. Међутим, упркос бројним упозорењима, Агенција за приватизацију није реаговала, а у својим контролама је тврдила да се производња одржава, а инвестиционе обавезе извршавају. Уговор са Ивковићем је раскинут тек 31. јануара 2008, после шесте контроле, после протеста радника и акционара у Београду и смрти радника Радислава Стојанова у Дому синдиката. Међутим, и поред раскида уговора, Агенција за приватизацију није покренула поступак против купца, а такође није именован ни заступник државног капитала. На овакво поступање Агенције за приватизацију, у новембру прошле године реаговао је Савет за борбу против корупције, који је са проблемом „Шинвоза“ писмом упознао и председника Владе Мирка Цветковића и министра економије и регионалног развоја Млађана Динкића. [1](#) Министар Динкић је такође у јануару 2008. одржао састанак са представницима радника и акционара „Шинвоза“, када је изјавио да

постоји основана сумња да је Ивковић намерно изазвао стечај и најавио да ће покренути надзор над радом новосадског огранка Агенције за приватизацију, јер, како је тада рекао, постоји сумња да су несавесно пословали. Министарство економије и регионалног развоја је потом издало и званично саопштење у коме се каже да подаци говоре да највећи део потраживања, због којих је предузеће отишло у стечај, потиче управо од фирми чији је власник истовремено и власник „Шинвоза.“ Министарство је упутило МУП-у и УБПОК-у званичан захтев за покретање истраге, пошто, како је саопштено, случај превазилази ингеренције тог министарства и Агенције за приватизацију. [2](#) Никакве мере међутим нису предузете, осим што су синдикати „Шинвоза“ поднели кривичну пријаву, која се још увек процесуира.

Нечињење надлежних омогућило је Ивковићу да у јулу 2008, као већински поверилац поднесе план реорганизације, према коме мали акционари остају без својих акција, док су радници проглашењем стечаја још раније остали без посла. Реакција Савета за борбу против корупције није имала никаквог ефекта, иако је Ивковић, како је наведено у писму Савета, задужио „Шинвоз“ код својих фирми, како би се у стечају појавио као већински поверилац, чиме је стекао право да на Скупштини поверилаца сам предлаже и изгласа план реорганизације. Агенција за приватизацију му је очигледно дозвољавала да крши уговор, а ни након раскида уговора, а ни после „реакције“ министра Динкића нису уследили никакви кораци који би исправили нанету штету. У међувремену, Трговински суд у Зрењанину донео је решење да се прихвата план реорганизације који су потврдили повероци, односно фирме у Ивковићевом власништву, а жалбе радника и акционара Виши трговински суд у Београду је 3. фебруара, одбио као неосноване. На тај начин, правосуђе је дало за право Небојши Ивковићу који је, уместо да буде кажњен и те како богато награђен, а „Шинвоз“ је предат у руке онога који га је по свему судећи и упропастио.

Анкетни одбор оптужује Агенцију

Случај „Шинвоз“ ипак није завршен, пошто је из радника стала локална самоуправа, која је раније заузимала став да нема ингеренције у области привреде. После пропасти бројних зрењаниских предузећа, попут комбината „Серво Михаљ“ и случаја „Југоремедије“, локална управа је подржала раднике и акционаре „Шинвоза“. На њену иницијативу формиран је Анкетни одбор који је требао да испита стечај, у кога су ушли представници свих странака заступљених у локалној скупштини. Анкетни одбор је у свом извештају, који је у скупштини усвојен 26. фебруара, за пословну пропаст „Шинвоза“ оптужио Агенцију за приватизацију, јер је, како је саопштено, више година бранила став да је власник Небојша Ивковић обавио инвестициона улагања у складу са уговором. [3](#) Према извештају, незаконитост је утврђена после шесте контроле и то у време кад је фабрика отерана у стечај. Анкетни одбор је изнео мишљење да стечајни

управник треба да покрене поступак за поништење штетних правних послова између „Шинвоза“ и приватних фирми Небојше Ивковића, као и да се предузму друге мере како би држава постала већински власник фабрике.

Анкетни одбор је затражио и да се утврди ко је крив што су старе локомотиве прихваћене као исправно инвестиционо улагање. Према извештају одбора, Агенција је према Закону о приватизацији имала обавезу да раскине уговор још у првој половини 2005, јер је тада истекао рок од годину дана у коме је купац морао да изврши инвестиционо улагање од 18 милиона динара. Треба напоменути да је управо због поменутих локомотива Агенција и раскинула уговор са Ивковићем.

Међутим, ни извештај Анкетног одбора није изазвао реакцију државе, док је Агенција за приватизацију одмах после извештаја Анкетног одбора одбацила оптужбе. Агенција је у свом саопштењу одговорила да су тврдње Анкетног одбора „нетачне“ и да је Агенција радила по закону. Из Агенције тврде да је поводом овог случаја надлежно министарство извршило надзор над радом Агенције за приватизацију и констатовало да није било никаквих пропуста у раду. У саопштењу се такође каже да је Агенција о свему обавестила и МУП и инспекцију рада. Међутим, занимљиво је да се у саопштењу Агенције за приватизацију признаје да је „намера купца била да изигра обавезу инвестирања“ и да уложене локомотиве, чија је вредност око 2,5 милиона динара, „нису у функцији обављања претежне делатности“. Тиме је Агенција признала да власник није обавио инвестициона улагања у складу са уговором, али је истовремено кривица сваљена на ревизорску кућу „Привредни саветник-Ревизија“, на чији се извештај Агенција позивала. У саопштењу Агенције за приватизацију се наводи да „она није овлашћена да процењује функционалност инвестиције, већ да то чине ревизори, а да се у случају спорних локомотива Агенција позивала на извештај фирме „Привредни саветник – Ревизија“. Саопштено је да контролори Агенције не могу, како са становишта стручности, тако и надлежности да мењају и оспоравају одлуке ревизора. Према овом саопштењу, ревизори су у извештају 11.08.2005. потврдили извршење инвестиционе обавезе, после чега је Агенција донела одлуку да се она прихвати. [4](#)

Према овом саопштењу, најпре су у случају „Шинвоза“ заказали ревизори, а онда су ствари почеле да се одвијају према изгледа већ припремљеном сценарију, што је омогућило Ивковићу да добије целу фабрику. Пошто су реакције надлежних изостале и овај пример био би само једна од тужних „транзиционих прича“, попут оне из Куршумлије, да су се радници „Шинвоза“ и осталих зрењанинских предузећа предали. Још у децембру 2007. радници акционари зрењанинске „Југоремедије“, „Бека“, „Шинвоза“ и других зрењанинских предузећа основали су политички покрет „Равноправност“, који је потом успео да уђе у локалну скупштину. Управо је на иницијативу одборника „Равноправности“ и основан Анкетни одбор, као подршка

радницима и акционарима, основан је и Одбор за подршку радницима и акционарима „Шинвоза“, у који су између осталих ушли и др Загорка Голубовић и др Небојша Попов. Раднике „Шинвоза“ такође је подржао и режисер Желимир Жилник, као и локални „Покрет за слободу“.

Међународна кампања за „Шинвоз“

Ни последње пресуде Трговинског суда у Зрењанину и Вишег трговинског суда нису зауставиле кампању за права акционара и радника, који су уз подршку Покрета за слободу и Одбора грађана започели међународну кампању за подршку. Прошле недеље писмо подршке радницима „Шинвоза“ упутили су учесници Конгреса о солидарној економији одржаног у Бечу, али је ипак највећи успех био то што је за судбину „Шинвоза“ заинтересован и Ноам Чомски. [5](#) Чомски је недавно упутио отворено писмо председнику Тадићу, премијеру Цветковића и министру унутрашњих послова Ивици Дачићу, и затражио да они учине све што је у њиховој моћи да спрече пљачку и заштите право на рад и приватну својину. Чомски је у свом писму изразио забринутост за судбину преко 600 радника „Шинвоза“ и поновио оно што они којима је писмо упућено свакако добро знају – да је Небојша Ивковић намерно одвео фирму у стечај захваљујући крајње неодговорном и незаконитом раду Агенције за приватизацију, што су већ установили и Савет за борбу против корупције и Анкетни одбор скупштине Зрењанин. Чомски је наше званичнике такође подсетио да Тужилаштво и Трговински суд игноришу ове налазе, док Агенција за приватизацију и Министарство економије поричу чињенице и не предузимају ништа.

На крају писма Чомски је поручио нашем председнику и премијеру да је сигуран да они, пошто Влада Србије тежи успостављању демократије, схватају да је заштита темељних права и малих акционара пресудна за успех демократских реформи. На крају писма Чомски наводи да држава која поштује само интересе богатих, а не права осталих грађана, не може постати слободна, већ само земља робова. Ипак, ни председник ни премијер, као ни Ивица Дачић за сада нису реаговали на писмо познатог америчког интелектуалца, који је у Србији често врло радо цитиран, посебно када је требало доказивати да су други криви за све што нам се дешава. Није реаговала ни Скупштина Србије, која је тренутно заузета усвајањем Закона против дискриминације. Вероватно је да би у свакој иоле уређеној држави извештај Анкетног одбора и одлуке Вишег трговинског суда биле повод за реакцију, али председник и премијер се не оглашавају, а српска скупштина је, као што се да приметити, тренутно веома заузета другим темама, попут гостовања Ненада Чанка у емисији „Велики брат“ и питања дискриминације ЛБГТ особа. И у српској јавности тренутно је најважнија тема Закон о дискриминацији, који је, како се тврди, један од кључних закона који Србију треба да приближе Европи и белој Шенген листи. Такође су и бројне организације које се баве

заштитом људских права веома ангажоване у вези усвајања поменутих закона, а посебно одредбама о заштити геј популације. Чини се да дискриминација акционара и радника „Шинвоза“, који су очигледно обесправљени, јер немају довољно новца, важних познанстава и утицаја, никог посебно не занима. Питање дискриминације се своди на питање вере и сексуалног избора, чини се, у интересу оних који целу Србију претварају, како је навео Чомски, у земљу робова. Добро је што се неко у овој земљи бори за своја права свим демократским средствима, добро је што је неко уопште схватио како се борити за себе. Лоше је оно сто и сви знамо, а то је да ова власт мора прво да прими пацку са стране да би урадила било шта добро за ову земљу.

1. http://www.rtv.rs/sr/vesti/privreda/privatizacija/2008_09_30/vest_87038.jsp [^] 2. <http://www.blic.rs/ekonomija.php?id=27567>

[
^
_

]

3.

<http://www.blic.rs/vojvodina.php?id=81103>

[
^
_

]

4.

<http://www.priv.yu/vesti/vesti.php?id=6768&jezik=srpski>

[
^
_

]

5.

http://www.rtv.rs/sr/vesti/drustvo/socijalnapolitika/2009_03_11/vest_118762.jsp

[
^
_

]